

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai
Mortos g. 14, LT-03219 Vilnius
Siunčiama per www.e.rrt.lt

2021-10-11 Nr. 2021-03122

DĖL RRT VIEŠOSIOMS KONSULTACIJOMS PATEIKTŲ PROJEKTŲ

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba (toliau – Tarnyba) paskelbė pakartotines viešąsias konsultacijas:

- dėl Tarnybos direktoriaus 2018 m. rugpjūčio 10 d. įsakymo Nr. 1V-731 „Dėl Radijo ryšio plėtos 470–790 MHz radijo dažnių juostoje plano patvirtinimo“ pakeitimo projekto Nr. 21-24005(03) (toliau – Projektas) bei
- dėl Tarnybos direktoriaus įsakymo „Dėl Aukciono suteikti teisę naudoti radijo dažnius (kanalus) iš 713–733 MHz ir 768–788 MHz radijo dažnių juostų sąlygų aprašo patvirtinimo“ projekto (toliau – Aukciono sąlygų aprašas).

Telia Lietuva, AB (toliau – „Telia“) įdėmiai susipažino su pateiktais projektais. Norėtume padėkoti Tarnybai už pateiktas atnaujintas projektų versijas, kurios, Jūsų pastangomis rasti geriausias ekspertinėmis žiniomis pagrįstus sprendimus ir suderinti skirtingus interesus, įgalina investuotojus labiau pasitikėti planuojama verslo plėtra dėl numatomo konstruktyvesnio ir patikimesnio reguliavimo, atitinkančio gerąją užsienio šalių praktiką.

Tuo pačiu norėtume atkreipti Tarnybos dėmesį į žemiau pateiktus argumentus dėl siūlytinių koreguoti atitinkamų nuostatų.

I. Dėl radijo dažnių (kanalų) minimalių antžeminių sistemų plėtos reikalavimų

Projekto 1.2.9 punkte, kuris nauja redakcija išdėsto Radijo ryšio plėtos 470–790 MHz radijo dažnių juostoje plano (toliau – Planas) 24 punktą, be kita ko 24.4 punkte numatyti reikalavimai 5G ryšio paslaugai teikimui.

1. Norėtume atkreipti Tarnybos dėmesį į „Telia“ nuomone, perteklinį **technologinio neutralumo principo** neatitinkantį įpareigojimą konkrečiais dažniais teikti 5G ryšio paslaugas.

Pažymėtina, kad technologijos vystymosi stadijoje yra per mažai terminalų, palaikančių 5G, kas neleis efektyviai išnaudoti spektro nuo licencijos gavimo momento.

Taip pat, dėl 800 MHz juostoje esančių apribotų 4G tinklų (ypatingai pasieniuose), 700 MHz spektras galėtų būti panaudotas 4G aprėpties padidinimui pirminėje vystymosi stadijoje.

5G technologijos susiejimas su konkrečia dažnių (kanalų) juosta gali trukdyti evoliucionuoti pereinant prie aukštesnės klasės technologijų, jei, pavyzdžiui, atsiradus 6G pasaulinė praktika rekomenduos naudoti 700 MHz, o Lietuvos teisės aktai ir / ar aukciono / leidimų sąlygos įpareigos operatorius konkrečią dažnių (kanalų) juostą naudoti tik 5G technologijai.

Atsižvelgiant į tai, siūlome patikslinti 24.4 punktą panaikinant įpareigojimą konkrečiais dažniais teikti 5G ryšio paslaugas ir išdėstyti jį taip:

„24.4. pradėti teikti komercines 5G ryšio paslaugas naudojant Plano 5.1 ar 5.2 papunktyje nurodytus ir (ar) kitus turimus radijo dažnius“

2. Komercines 5G ryšio paslaugas Plano 5.1 ar 5.2 papunktyje nurodytais ar kitais dažniais realu pradėti teikti ne vėliau kaip per 6 (šešis) mėnesius nuo leidimo išdavimo dienos bent viename iš penkių didžiausių pagal gyventojų skaičių Lietuvos Respublikos miestų, kaip nurodyta 24.4.1

papunktyje, tačiau reikalingas **18 (aštuoniolikos) mėnesių** nuo leidimo išdavimo terminas šioms paslaugoms teikti penkiuose didžiausiuose pagal gyventojų skaičių Lietuvos Respublikos miestuose. Atitinkamai, siūlome 24.4.2 papunktį koreguoti taip:

„24.4.2. ne vėliau kaip nuo 2023 m. sausio 1 d. per aštuoniolika mėnesių nuo leidimo išdavimo dienos penkiuose didžiausiuose pagal gyventojų skaičių Lietuvos Respublikos miestuose“

II. Dėl 703–713 MHz ir 758–768 MHz dažnių

Šiuo metu „Aukciono suteikti teisę naudoti radijo dažnius (kanalus) iš 713–733 MHz ir 768–788 MHz radijo dažnių juostų sąlygų aprašo“ projekte (viešoji konsultacija nuo 2021-10-04 iki 2021-10-11) nurodyta dažnių (kanalų) juosta (703–713 MHz ir 758–768 MHz) nėra įtraukta į Aukciono sąlygų aprašą.

„Telia“ supranta, kad šiuo metu egzistuoja formalios kliūtys, kurios neleidžia Tarnybai aptariamą dažnių (kanalų) juostą įtraukti į Aukciono sąlygų aprašą dėl dažnių (kanalų) juostos rezervavimo Valstybinio kritinio ryšio tinklui.

Pažymėtina, kad aptariama dažnių (kanalų) juosta yra visuomenei svarbus išteklius, kuris, neįtraukus jo į Aukciono sąlygų aprašą, neapibrėžtam laikotarpiui liks nenaudojamas. Operatoriai kaip alternatyvą komercinių dažnių ilgalaikiam „užšaldymui“ pasiūlė nacionalinio tarptinklinio ryšio (angl. *roaming*) sprendimą, kuris valstybei padėtų ne tik sutaupyti dešimtis milijonų eurų investicijoms į infrastruktūrą ir jos nuolatinį palaikymą, bet ir leistų nedelsiant užtikrinti patikimą ir kokybišką kritinį ryšį. Norime pabrėžti, kad nacionalinio tarptinklinio ryšio prieiga operatorių buvo pasiūlyta kaip **alternatyva** komercinių dažnių rezervavimui. Esame susirūpinę, kad projekte yra numatyta tik nacionalinio tarptinklinio ryšio teikimo pareiga operatoriams ir net nustatyta šio sprendimo kaina, tačiau dažniai lieka rezerve be jokių garantijų.

Tvirtai tikime, kad visuomeninis interesas būtų geriausiai atlieptas įgyvendinus nacionalinio tarptinklinio ryšio modelį, tuo pačiu metu Tarnybai pasirenkant vieną iš dviejų sprendimų:

1. rezervuotus ir komercinius dažnius parduoti vienu kartu artimiausiame aukcione. Atkreipiame Tarnybos dėmesį, kad vėlesnis rezervuoto dažnio pardavimas sukeltų rimtų reguliavimo ir konkurencijos iššūkių dėl aukciono dalyvio, kuris įsigytų A1 bloką konkurencingiausios procedūros sąlygomis už didžiausią kainą, diskriminavimo, jei vėlesnio rezervuoto dažnio aukciono metu jam būtų apribotos galimybės įsigyti papildomų dažnių iš rezervo; arba

2. numatyti operatoriams veidrodinę prieigą prie rezervuotų dažnių, papildant projektą „veidrodine“ nuostata. Taip pat manome, kad Aukciono sąlygų apraše negali būti nustatytas nacionalinio tarptinklinio ryšio (angl. *roaming*) paslaugų kainos įpareigojimas. Tokie reikalavimai galėtų būti nustatyti atskiru teisės aktu, po detalių diskusijų ir ekonominio įvertinimo:

*„21. Leidimų turėtojai Vidaus reikalų ministerijos arba jos įgaliotos institucijos prašymu privalo teikti nacionalinio tarptinklinio ryšio (angl. *roaming*) paslaugas Valstybinio kritinio ryšio tinklo teikėjui. Užtikrinant šio punkto įgyvendinimą teikiamos paslaugos turi būti ne blogesnės kokybės ir teikiamos ne blogesnėmis sąlygomis, kokias leidimų turėtojai turi patys arba teikia savo padaliniais, dukterinėms įmonėms ar bet kuriems kitiems ūkio subjektams. Nacionalinio tarptinklinio ryšio paslaugų kainos turi būti nustatomos mutatis mutandis taikant 2012 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 531/2012 dėl tarptinklinio ryšio per viešuosius judriojo ryšio tinklus Europos Sąjungoje 7, 9 ir 12 straipsniuose nustatytas reguliuojamų didmeninių tarptautinio tarptinklinio ryšio kainų taisyklės. Valstybinio kritinio ryšio tinklo teikėjui naudojantis nacionalinio tarptinklinio ryšio paslaugomis, Vidaus reikalų ministerija privalo suteikti operatoriams prieigą su Tarnyba suderintomis sąlygomis prie rezervuotų radijo dažnių (kanalų) iš 703–713 MHz ir 758–768 MHz.“*

Pakartotinai siūlome Tarnybai inicijuoti susitikimą su interesų valdytojais (Vidaus reikalų ministerija, Susisiekimo ministerija ir operatoriais) ir kartu įvertinti kokias naujas galimybes atveria dabar pasiūlytas nacionalinio tarptinklinio ryšio sprendimas.

III. Dėl radijo dažnių bloko naudojimo termino

Aukciono sąlygų aprašo 10 p. numatytas 15 metų nuo atitinkamo leidimo išdavimo dienos radijo dažnių bloko naudojimo terminas, kuris gali būti pratęstas 5 metams Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo nustatyta tvarka.

Pažymėtina, kad nors ES Direktyvos 2018/1972 49 straipsnio 2 dalis numato valstybėms narėms pareigą užtikrinti bent 15 metų radijo dažnių bloko galiojimo terminą su teise jį pratęsti, „Telia“ ir jos akcininkams, ketinantiems investuoti žymią sumą į atitinkamą radijo dažnių bloką, nėra suprantamas ir pagrįstas Aukciono sąlygų aprašo derinimo pažymoje¹ nurodytas argumentas, kad siūlytai radijo dažnių bloko naudojimo termino pakeitimo versijai nepritarta „*siekiant užtikrinti, kad bus laikomasi radijo dažnių (kanalų) naudojimo sąlygų, tarp jų ir aukciono metu prisiimtų įsipareigojimų*“.

Šios sąlygos nėra susijusios su terminu, o pažeidimo rizikos gali ir turi būti valdomos per numatytas poveikio priemones, įskaitant licencijos panaikinimą. Pakartotinai prašome užtikrinti reguliavimo nuspėjamumą investuojant į infrastruktūrą, kuri priklauso nuo atitinkamo radijo spektro naudojimo, ir pakoreguoti Aukciono sąlygų aprašo 10 punktą išdėstant jį taip:

„10. Radijo dažnių bloko naudojimo terminas – 15 20 metų nuo atitinkamo leidimo išdavimo dienos. Šiame punkte nurodytas terminas gali būti pratęstas 5 metams Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo nustatyta tvarka.

IV. Dėl aukciono dokumentų atmetimo priežasčių

Aukciono sąlygų aprašo 49 p. numatyta, kad Komisija atmeta aukciono dalyvių dokumentus, dėl kurių yra priimtas Vyriausybės sprendimas, kad aukciono dalyvis ir (ar) jo planuojamos naudoti įrangos gamintojas, tiekėjas, priežiūros ir (ar) palaikymo paslaugų teikėjas neatitinka nacionalinio saugumo interesų ir Tarnyba per 3 darbo dienas nuo sprendimo atmesti aukciono dalyvio dokumentus informuoja aukciono dalyvį apie aukciono dokumentų atmetimą Aukciono taisyklių 44 punkte nustatyta tvarka.

Norėtume pažymėti, kad aptariamų dokumentų pateikimas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2021 m. rugpjūčio 17 d. įsakymu Nr. V-581 „Dėl Elektroninių ryšių veiklai vykdyti naudojamos aparatūros, įrenginių ir (ar) programinės įrangos, apie kurios gamintojus, tiekėjus ir (ar) jų priežiūros ir (ar) palaikymo paslaugų teikėjus privaloma pateikti informaciją Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai, sąrašo patvirtinimo“ yra nauja (mažai patirta) praktika operatoriams. Dėl šios priežasties yra tikimybė, kad operatorių pildomuose dokumentuose gali būti techninio ar kitokio pobūdžio netikslumų, kurie gali būti operatyviai pakoreguoti juos pastebėjus ir nedaro esminės įtakos aukciono dalyvio dalyvavimui aukcione.

Aukciono sąlygų aprašo redakcija nenumato galimybės aukciono dalyviui operatyviai pakoreguoti pateiktus techninio pobūdžio netikslumus ir numato, kad visais atvejais aukciono dalyvio dokumentai būtų atmesti nesuteikiant teisės dalyvauti aukcione, kas laikytina neproporcinga priemone spręsti techninio pobūdžio dokumentų pildymo neatitikimus.

Siūlome Tarnybai nustatyti procedūrą techninio pobūdžio dokumentų pildymo neatitikimams pakoreguoti ir trūkumams pašalinti.

V. Dėl reikalavimų garantiniam raštui patikslinimo

Prašome Tarnybos patikslinti klausimus, kylančius dėl Aukciono sąlygų apraše įtvirtintos pareigos pateikti garantinį raštą:

1. Prašome Tarnybos pageidaujamo gauti garantinio rašto formą pridėti prie Aukciono sąlygų aprašo.
2. Numatyti, kad garantinis raštas gali būti išduotas ne tik dalyviui, bet ir jo Grupės įmonių vardu, pavyzdžiui, „Telia“ motininės kompanijos Telia Company vardu, nors aukcione dalyvaus dukterinė įmonė Telia Lietuva, AB (garantija būtų taikoma ir dukterinei įmonei).
3. Manome, kad galimybė pateikti ES registruoto ir veikiančio banko garantiją negali būti ribojama (27.13.5 p.).
4. Draudimo kompanijai ir bankui turi būti taikomi taiki vienodi reikalavimai (pavyzdžiui, tik bankui taikomas reikalavimas dėl registravimo valstybės).

¹ Derinimo pažyma dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus įsakymo „Dėl aukciono suteikti teisę naudoti radijo dažnius (kanalus) iš 713–733 MHz ir 768–788 MHz radijo dažnių juostų sąlygų aprašo patvirtinimo projekto www.rtt.lt/wp-content/uploads/2021/10/470-790MHzAprasasDerinimoPazyma20211004.docx.pdf

VI. Dėl kitų techninių reikalavimų patikslinimo

1. Prašome patikslinti Aukciono sąlygų aprašo 26 punktą, numatant, kad originaliu dokumentu laikomas ne tik popierinis, bet ir kvalifikuotu e. parašu pasirašytas elektroninis dokumentas. Šiuo metu banko garantijos ir laidavimo raštai yra išduodami skaitmenine forma ir pasirašomi kvalifikuotais e. parašais. Nėra aišku kaip tokiais atvejais reikės įgyvendinti tik popieriniams dokumentams skirtus reikalavimus ir ar atspausdintas elektroninis dokumentas bus laikomas originaliu (pavyzdžiui, „*Aukciono dokumentų originalų rinkinys numeruojamas ir susiuvamas Aukciono taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis.*“
2. Aukciono sąlygų aprašo 27.9 papunktyje nurodyta, jog aukciono dalyvis turi pateikti jį sudarančių asmenų sąrašą. Prašome patikslinti ar čia kalbama apie aukcione dalyvaujančių dalyvių (konsorciumo) sudėtį ar apie dalyvio dalininkų (akcininkų) sąrašą. Jei apie konsorciumą, siūlome minėtą papunktį papildyti taip:
*„27.9. aukciono dalyvio aprašymas, įskaitant nuosavybės struktūrą, taip pat visų aukciono dalyvių sudarančių **juridinių asmenų sąrašas, nurodant kiekvieno susijusio asmens pavadinimą, susiejimo pobūdį;***“
3. Prašome patikslinti, kad Aukciono sąlygų aprašo 15.5-15.8 punktuose numatytiems reikalavimams pagrįsti bus tinkama viena VĮ Registrų centro išduodama pažyma apie kompetentingų institucijų tvarkomų jungtinių duomenų apie viešųjų pirkimų procedūroje dalyvaujantį tiekėją (juridinį asmenį), kuri teikiama viešuosiuose pirkimuose.

Jei Tarnyba manytų, kad „Telia“ pateiktoms korekcijos negali būti priimtos, prašome inicijuoti diskusiją argumentų aptarimui su prieš patvirtinant Projektą bei Aukciono sąlygų aprašą.

Pagarbiai

Teisės ir korporatyvinių reikalų vadovė

Daiva Kasperavičienė